

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 377/2022-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2022 prerokoval vyhlásenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Petra Straku** o jeho zaujatosti vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1670/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1670/2022.

2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a námietka zaujatosti

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 1670/2022 konanie podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doručenej 18. júla 2022, ktorou je namietané porušenie základného práva na prístup k verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu a na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením disciplinárneho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 31 D 10/2021 z 26. apríla 2022. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu.

2. Sudca ústavného súdu Peter Straka listom z 25. júla 2022 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil v zmysle § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa. V konkrétnostiach sudca ústavného súdu uviedol, že v období rokov 2012 až 2017 pôsobil v Súdnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) a jej členom bol v tomto

období aj sťažovateľ. Sudca ústavného súdu uviedol, že sa necíti byť subjektívne zaujatý, napriek tomu vzhľadom na viacročnú spoluprácu v súdnej rade môžu objektívne vzniknúť pochybnosti o nedostatku jeho nestrannosti. Otázku objektívnej nestrannosti ponechal na posúdení senátu. Poznámene, že vo veci tzv. väzieb sudcov vo vzťahu k sťažovateľovi vtedy ako obvinenému v trestnej veci vylúčený nebol (uznesenie č. k. PL. ÚS 4/2020 z 12. marca 2020).

3. Pokynom predsedu ústavného súdu z 8. augusta 2022 bolo oznámenie v súlade s čl. IV bodom 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde do štvrtého senátu ústavného súdu oprávneného na rozhodnutie, ak ide o sudcov tretieho senátu.

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce ústavného súdu o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát v zložení určenom v čl. II bode 3.4 písm. b), ak ide o sudcov tretieho senátu.

5. V súlade s čl. II bodom 3.4 písm. b) rozvrhu práce ústavného súdu tak o vyhlásení zaujatosti sudcu ústavného súdu Petra Straku rozhodoval štvrtý senát ústavného súdu v zložení Ladislav Duditš – predseda senátu a sudcovia Ivan Fiačan a Libor Duľa (ďalej len „námietkový senát“).

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

7. Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

8. Podľa § 50 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody.

9. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

10. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti,

o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

11. Sudca ústavného súdu Peter Straka sa podľa svojho vyhlásenia necíti subjektívne zaujatý vo vzťahu sťažovateľovi. Spojitosť so sťažovateľom vníma cez pôsobenie v súdnej rade v rokoch 2012 až 2017. Sudca ústavného súdu neuviedol vo vzťahu k sťažovateľovi žiadne okolnosti, ktoré by svedčili o jeho bližšom priateľskom vzťahu nad rámec kolegiálneho, resp. pracovného vzťahu. Pri neexistencii osobných kontaktov sudcu ústavného súdu so sťažovateľom je na oznámenú zaujatosť sudcu ústavného súdu potrebné nahliadať reštriktívnejšie. Ani pracovné stretnutia so sťažovateľom v rámci zasadania v označenom ústavnom orgáne (v zásade s mesačnou pravidelnosťou od októbra 2012 do júna 2017 v uvedených rokoch, pozn.) nie sú takým správaním, ktoré by mohlo znamenať osebe stratu jeho subjektívnej nezaujatosti. Sudca preto podľa názoru ústavného súdu svojím doterajším postojom a správaním voči sťažovateľovi nedal dôvod na vyvrátenie prezumpcie, že sa k nemu a rozhodovanej veci zachová nestranne.

12. K objektívnemu testu ústavný súd uvádza, že vzťah sudcu ústavného súdu Petra Straku k sťažovateľovi je sprostredkovaný cez plnenie pracovných povinností vyplývajúcich z minulého (radového) členstva v kolektívnom ústavnom orgáne. Takýto vzťah považuje ústavný súd osebe za príliš vzdialený z hľadiska intenzity známosti, stupňa vzájomného prepojenia (výlučne profesionálny vzťah) a časového odstupu (5 rokov) na spochybnenie objektívneho aspektu nestrannosti sudcu ústavného súdu. Podľa verejne dostupných údajov súdna rada zasadala v treťom volebnom období 53-krát, pričom sudca ústavného súdu a sťažovateľ sa navyše nezúčastnili všetkých termínov zasadnutia súčasne.

13. Vzhľadom na tieto opísané okolnosti posudzované v ich súhrne nie je založená pochybnosť o nestrannosti sudcu ústavného súdu Petra Straku v prerokováanej veci, ktorá by si vyžadovala jeho vylúčenie z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1670/2022. K obdobnému záveru dospel ústavný súd aj v uznesení č. k. PL. ÚS 4/2020-68 z 12. marca 2020.

14. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol podľa § 49 ods. 1 prvej vety v spojení s § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku 1 tohto rozhodnutia.

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu